

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudkyň JUDr. Jarmily Ďáskové a JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D., v právní věci žalobce **L. V.**, proti žalované **Masarykově univerzitě**, se sídlem Žerotínovo nám. 9, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 17. 8. 2012, č. j. MU-PS/16012/2012/23184/PrF,

t a k t o :

- I. Žaloba **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

Žalobce se žalobou předanou k poštovní přepravě dne 3. 9. 2012 domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno rozhodnutí rektora žalované ze dne 17. 8. 2012, č. j. MU-PS/16012/2012/23184/PrF, a žalovaná byla zavázána k povinnosti zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

II. Relevantní skutečnosti plynoucí ze spisového materiálu

Z konkrétních okolností přezkoumávané věci je pro přehlednost vhodné chronologicky zdůraznit následující skutečnosti.

Dne 4. 7. 2012 byl žalobci na základě ustanovení § 58 odst. 3 a 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon o vysokých školách“) rozhodnutím děkanky Právnické fakulty ze dne 29. 6. 2012, č. j. MU-PS/12321/2012/23184/PrF, vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia ve výši 12.000 Kč. Poplatek byl vyměřen za období 19. 6. 2012 – 18. 12. 2012.

Dne 26. 4. 2012 podal žalobce žádost o přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí. Svou žádost odůvodnil zejména tím, že jeho studium nezačalo dne 20. 6. 2007, tj. dnem zápisu do studia, ale až dnem začátku prvního akademického roku. Doba studia tak byla vypočtena špatně. Zákon totiž stanoví, že standardní doba studia je vyjádřena v akademických rocích [ustanovení § 44 odst. 2 písm. e) zákona o vysokých školách] a akademický rok trvá 12 kalendářních měsíců a jeho začátek stanoví rektor (ustanovení § 52 odst. 2 zákona o vysokých školách), dále pak tím, že po celou dobu studia byl ve služebním poměru u Policie České republiky a cca dva a půl roku působil v zahraničí misi v Kosovu.

Dne 24. 8. 2012 rozhodl rektor žalované o potvrzení rozhodnutí děkanky o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia a zároveň snížil poplatek na částku 6.000 Kč. Bylo zdůrazněno, že dne 19. 6. 2012 trvalo studium žalobce 5 let a 1 den, čímž došlo k překročení standardní doby studia v dalším studiu (5 let). Právnická fakulta tak neměla jinou možnost než poplatek vyměřit.

Proti rozhodnutím žalované podal žalobce správní žalobu.

III. Obsah žaloby

V žalobě žalobce zdůraznil, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávně zjištěném skutkovém stavu, a to nesprávném zjištění celkové doby studia, zejména určení data zahájení studia. Rektor žalované i děkanka Právnické fakulty shodně tvrdí, že studium se zahajuje dnem zápisu ke studiu, s čímž žalobce nesouhlasí.

Žalobce dále považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, neboť z něj nelze zjistit, na jakém právním základě bylo provedeno zjištění, že zahájení studia splývá s dnem zápisu ke studiu. Rektor žalované se totiž nevypořádal se všemi argumenty uvedenými v žádosti o přezkoumání poplatku.

Ve své argumentaci se žalobce opírá o znění ustanovení § 44 odst. 2 písm. e) zákona o vysokých školách ve spojení s ustanovením § 52 odst. 2 téhož zákona. Zdůrazňuje, že dnem zápisu se uchazeč stává studentem; nelze však vyvodit závěr, že zápisem ke studiu dochází k zahájení studia. Status studenta je totiž zcela jiný institut než studium na vysoké škole.

IV. Vyjádření žalovaného

Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě ze dne 15. 11. 2012 navrhla, aby soud žalobu v celém rozsahu zamítl jako nedůvodnou.

Námítka nepřezkoumatelnosti je dle žalované ryze formální a účelová. Rozhodnutí děkanky Právnické fakulty obsahuje precizní odůvodnění. Rozhodnutí rektora žalované je pak stručnější, ale pregnantní. Žalobce vůbec nezpochybňuje, že je absolventem studijního programu Sociální politika a sociální práce na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, že toto studium ukončil dne 27. 5. 2004, že dne 20. 6. 2007 se zápisem do studia stal studentem Právnické fakulty, kde studuje v dalším studiu a že toto studium pokračuje i po dni 19. 6. 2012.

Podmínky, za kterých se uchazeč stává studentem, určuje ustanovení § 61 zákona o vysokých školách ve spojení s ustanoveními § 51, 54, 55 a 56 téhož zákona. Zahájení či ukončení akademického roku nemá na právní postavení studenta žádný vliv. Ustanovení § 44 zákona o vysokých školách, kterého se žalobce dovolává, nedává žádné příkaz k vyloučení některé části akademického roku (např. prázdnin či doby od zápisu studia do formálního zahájení výuky).

V. Replika žalobce

Dne 11. 12. 2012 se žalobce vyjádřil k vyjádření žalované replikou. V ní přirovnává zápis ke studiu na vysoké školy k zápisu do semestru. Před zápisem do semestru je nutné splnit určité podmínky, aby student do dalšího semestru mohl postoupit. Ovšem samotné splnění těchto podmínek a zápis do semestru neznamená, že v daném semestru student studuje. K tomu musí přistoupit další podmínka, a to zahájení daného semestru dle studijního harmonogramu. Per analogiam toto platí pro zápis do studia.

Dále žalobce poukazuje na to, že postavení studenta je charakterizováno jeho právy a povinnostmi, a proto nelze přehlédnout fakt, že většinu svých práv může student realizovat až v akademickém roce, do kterého byl přijat, a nikoli již dnem zápisu.

Žalobce tvrdí, že poplatek za delší studium má sankční charakter s cílem zamezit prodlužování doby studia a odkazuje na důvodovou zprávu. Jelikož v období od zápisu ke studiu do zahájení akademického roku není realizován žádný studijní program, nelze hovořit o studiu ve smyslu ustanovení § 44 zákona o vysokých školách. Je zcela mimo sféru studenta řádně plnit své povinnosti v tomto období a později být sankcionován za delší dobu studia způsobenou právě tímto obdobím.

VI. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě dle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“), osobou k tomu oprávněnou dle ustanovení § 65 odst. 1 soudního řádu správního a jde o žalobu přípustnou ve smyslu ustanovení § 65, § 68 a § 70 soudního řádu správního.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, vázán rozsahem a důvody, které žalobce uplatnil v žalobě (ustanovení § 75 odst. 2 soudního řádu správního). Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního). Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. V souladu s ustanovením § 51 odst. 1 soudního řádu správního bylo rozhodnuto o věci samé bez nařízení jednání, poté, kdy účastníci řízení s takovým postupem vyslovili souhlas.

Poplatek za delší studium v dalším studiu, který je předmětem sporu, upravuje ustanovení § 58 odst. 4 in fine zákona o vysokých školách, podle kterého, pokud celková doba dalšího studia překročí standardní dobu studia, stanoví veřejná vysoká škola poplatek za studium podle ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách, což je obecná úprava poplatku za delší studium.

Podle ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, přičemž období, ve kterém student studoval v takovýchto studijních programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou.

Standardní doba studia magisterského studijního programu, které nenavazuje na bakalářský studijní program; je nejméně čtyři a nejvýše šest roků (ustanovení § 56 odst. 2 zákona o vysokých školách), přičemž standardní doba studia vyjádřená v akademických rocích je podle ustanovení § 44 odst. 2 písm. e) zákona o vysokých školách součástí studijního programu. V daném případě činí standardní doba magisterského studijního programu M6805 Právo a právní věda (studijní obor Právo) 5 let.

Je pravdou, že zákon o vysokých školách ani jiný právní předpis nikde explicitně nestanoví, který den se považuje za začátek studia, a je tedy rozhodný pro počítání skutečné doby studia, zda jde o den zápisu do studia nebo o začátek prvního akademického roku.

Ani příloha č. 6 ke Statutu Masarykovy univerzity v tomto není konkrétnější. Čl. 2 odst. 2 této přílohy stanoví pouze, že pro posuzování prodloužené doby studia se zjišťuje takzvaná celková odstudovaná doba, do které se započítávají všechny doby studia uskutečňované v bakalářských nebo magisterských studijních programech podle tohoto zákona, které nebyly řádně ukončeny podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3 zákona o vysokých školách. Doba, po kterou bylo studium přerušeno, se nezapočítává. Pokud ve stejném období student studuje nebo studoval současně více studijních programů, započítává se toto období jen jednou. O počátku celkové odstudované doby se zde ovšem nehovoří, na rozdíl např. od Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy (srov. čl. 5 odst. 9 VI. úplného znění Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy v Praze ze dne 26. 1. 2011).

Klíčové je ovšem ustanovení § 61 odst. 1 zákona o vysokých školách, podle kterého se uchazeč stává studentem dnem zápisu do studia. Zákon totiž spojuje nabytí studentských práv a povinností s tzv. statutem studenta, přičemž je zřejmé, že studentská práva a povinnosti se realizují právě v době studia (ne ovšem nutně v době výuky). Z toho lze dovodit, že skutečná

doba studia je doba, která uplynula od data zápisu na vysokou školu bez započítávání doby, ve které bylo studium přerušeno. Výklad podaný žalobcem soud odmítl z následujících důvodů:

Žalobci uniká fakt, že poplatky za studium nepokrývají pouze samotnou výuku (vedení seminářů, přednášení, zkoušení atd.), ale veškeré náklady spojené se studiem, vč. nákladů za přijímací řízení, nákladů na přípravu výuky, správu budov atd. Odrazem této skutečnosti je, že do skutečné doby studia se započítávají i prázdniny, tedy celý akademický rok v délce 12 měsíců, přičemž i standardní doby studia jsou vyjádřeny v letech včetně prázdnin.

Nejde o poplatek za realizovaný studijní program, jak tvrdí žalobce v replice. Není tedy pravdou, že jelikož v období od zápisu ke studiu do zahájení akademického roku není realizován žádný studijní program, nelze hovořit o studiu ve smyslu ustanovení § 44 zákona o vysokých školách.

Podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona o vysokých školách se vysokoškolské vzdělání získává studiem v rámci akreditovaného studijního programu podle studijního plánu stanovenou formou studia.

I v období od okamžiku zápisu do studia až do zahájení nového akademického roku dochází k realizaci akreditovaného studijního programu, neboť probíhá akademický rok minulý. Student má již v tomto období vůči univerzitě celou řadu práv ve smyslu ustanovení § 62 zákona o vysokých školách, např. právo vybrat si studijní předměty a učitele, právo používat zařízení a informační technologie potřebné pro studium ve studijním programu v souladu s pravidly určenými vysokou školou (např. využívat služeb knihoven) atd. Realizaci akreditovaného studijního programu nelze směřovat pouze se samotnou výukou. Realizaci akreditovaného studijního programu je zřejmě i vědecká a tvůrčí činnost akademických pracovníků, příprava seminářů a přednášek atd.

Soud se ztotožňuje se sankčním pojetím poplatků za studium a zároveň uznává, že zákon o vysokých školách je zdánlivě tvrdý v tom, že období od zápisu ke studiu do realizace výuky, ve kterém si student nemůže řádně plnit všechny své studijní povinnosti (zejména vykonávat zkoušky), se mu taktéž počítá do celkové doby jeho studia, což hraje roli pro vyměření poplatku za delší studium. Tuto tvrdost však zákon o vysokých školách vyrovnává ustanovením § 58 odst. 3, podle kterého se standardní doba studia zvětšuje o jeden rok. Žalobce však studuje již druhou vysokou školu, studuje tedy v dalším studiu, využívá „něco navíc“, a toto beneficium se na něj tedy nevztahuje. V tomto lze spatřit úmysl zákonodárce stanovit pro studenty v dalších studiích přísnější kritéria. I Listina základních práv a svobod v čl. 33 odst. 2 předpokládá, že vysokoškolské studium nemusí být zdarma nutně pro všechny studenty. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.

VII. Shrnutí a náklady řízení

Při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí soud nezjistil, že by došlo ze strany žalované k chybné aplikaci zákona o vysokých školách, popř. jiné nezákonnosti. Naopak s žalobcem uplatněnou argumentací se soud z důvodů uvedených shora neztotožnil, rozhodnutí

rektora žalované nelze označit za nepřezkoumatelné, nezákonné a vydané v rozporu s právními předpisy.

Za tohoto stavu věci soudu nezbylo, než žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 soudního řádu správního jako nedůvodnou zamítnout.

Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 věta první soudního řádu správního, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, proto právo na náhradu nákladů řízení nemá, úspěšné žalované pak žádné náklady nad rámec jinak běžné administrativní činnosti nevznikly. Z těchto důvodů soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Krajský soud v Brně dne 27. února 2013

JUDr. Jaroslava Skoumalová, v. r.
předsedkyně senátu